

Методиевият канон за

свети Димитър Солунски бе възкресен след повече от 11 века

„Защо, мъдрий и славний, ние, твоите раби, да се лишаваме от твоите лъчи? Ние, далеч от твоя Солунски храм, който ти си иззидал, сме заплениени от твоята красота. Ние, мисионери-те, които ходим по чужди земи и градове, ругани от триезичници, еретици и варвари, ние с любов сме верни и блажени Христови воители на Православието. Помагай ни, напътствай ни, чуй молбите ни, ти, мъчениче на Христа и застъпниче на нашата цялост, сега, винаги и във всички векове. Амин!“

Св. Методий

„Канон на великомъченик Димитър от Солун“, (IX в.)

Литургичният химн, наречен Канон (на гръцки – правило), оформя ядрото на дневните църковни служби за честване на християнските празници и дните на светците. Композирането на каноните е започнало към VII век, за да отразяват духа на съответния християнски празник. Каноните от самото начало, още от VII век, са били писани от такива известни

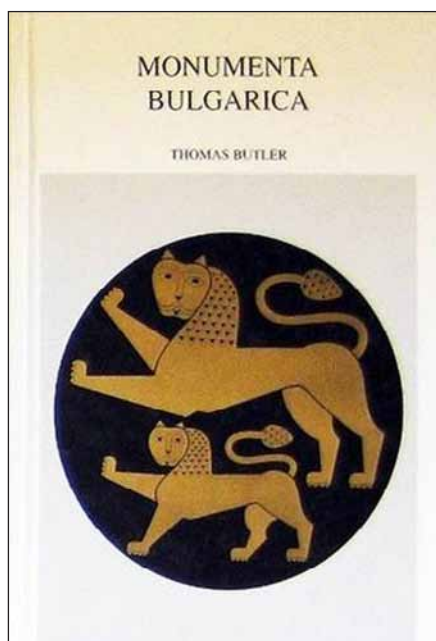
Голяма част от световните учени медиевисти са направили извода, че Методий е авторът. Доказателствата са в деветата ода на химна, където се говори за борбата срещу триезичниците, термин, с който братът на Методий, Константин-Кирил Философ, назовава онези, които твърдят, че Бог може да се прославя само на еврейски, гръцки и латински.

поети като Андрей Критски, Козма Мелодиста и Йоан Дамаскин. Писането им е било строго забранено по време на иконоборческия период (726 г. – 843 г.) и наистина до нас са достигнали сведения, че върху гръдния кош на двама монаси за наказание били жигосани написаните от тях химни.

Старобългарският „Канон на великомъченик Димитър от Солун“ е бил композиран по време на моравската мисия на светите братя Кирил и Методий (863 г. – 885 г.).

Изтощението и отчаянието на Методий, до които е стигнал по време на дългите двадесет и две години от Моравската мисия, видимо се усещат в целия текст на канона. В неговото житие се споменава, че свети Методий е завършил това дело на Димитровден в края на живота си. На Утренята (сутрешното църковно богослужение) на 26 октомври 884 година, денят в който е посечен свети Димитър Солунски, свети Методий в богослужение със своите ученици, начело с Климент Охридски, преценил, че Димитровден е най-подходящ за възхвала на светеца.

Макар че притежаваме малко факти за живота на свети Димитър (знаем, че е бил измъчван през 306 г. в Сирмиум, дн. Сремска Митровица), в Канона са отбелязани и други исторически събития: напр. славянско-аварската атака срещу Солун през септември 586 г., подчертана в притчата „Чудесата на свети Димитър“. По време на варварската атака светецът дава кураж на защитниците, навявайки страх в редиците на нашествениците, като се появява на небето на бял кон, и така спасява града. Св. Методий цитира буквално чудо 15 от Йоановата книга, описвайки свети Димитър като скъпоценност, блестяща по-силно от короната на Солун. Според Чудеса когато ангел идва в Солунската катедрала (където по-късно е погребан св. Димитър), за да предупреди

всички да напуснат града, тъй като той ще бъде унищожен от варварите, св. Димитър отказва. Канонът на Методий цитира св. Димитър дословно: „Ако има спасение, спаси ме, ще се радвам.“

В университета на Оксфорд съществуват материали и научни изследвания, които доказват, че Канонът на Методий предвещава

края на Моравската мисия. Защото е ясно, че с честването на Деня на св. Димитър целта на Методий е да измоли покровителството на светеца за защита на Моравската мисия и на славянския литургичен език, на който Методий е превел Библията. Завършил големия труд по превода и осъзнаващ нарастващата заплаха над неговата мисия, св. Методий застава със своите ученици в малкия храм на Нитра, преди повече от 1000 години, вика Божията помощ и призовава св. Димитър: „Спаси своите раби, Димитре, от бедствията, идващи връз тях“.

Създадената във Великоморавия творба е пренесена на север в Новгород и на юг през България до Атон. Написан според правилата на жанровата поетика, канонът е може би първият опит за създаване на химнографска творба на старобългарски език. Канонът на св. Димитър Солунски е открит и представен от Горски през 1865 година. С тази творба се занимават учените едва ли не от създаването на славистиката като наука, та чак до наши дни – Ягич, Якобсон,

Соболевски, Туницки, в България – Йордан Иванов, Емил Георгиев. За първи път текстът на канона в България е представен в Антологията на Боню Ангелов: „Из старата българска, руска и сръбска литература“.

В наши дни много задълбочено работи при възстановяване на мелодическия му прототип проф. д-р Томас Бътлър от Харвардския университет в САЩ. В тясно сътрудничество с американския музиколог и композитор от сръбски произход Никола Радан бе създадена убедителна реконструкция на канона като особено място в изследванията на д-р Т. Бътлър заема въпросът за авторството на този канон. Канонът е публикуван през 1980 г. на старобългарски и английски език в неговата антология „Монумента булгарика“. Според думите на проф. д-р Стефан Лазаров: „Възкръсването на Канона 1125 години след създаването му е едно знамение.“

д-р Силвия Георгиева

По материали на Prof. Thomas Butler, Harvard University – USA и българската медиевистика.

СВЕТИ ВЕЛИКОМЪЧЕНИК ДИМИТЪР СОЛУНСКИ ЧУДОТВОРЕЦ

Свети Димитър е православен светец. Роден е в Солун през 3 век. Неговият баща бил управител на града. Максимиан назначава Димитър на висок военен пост, като му заповядва да преследва християните. Покръстеният като дете Димитър насърчавал разпространението на Христовата вяра.

При връщането си от поход от източната част на Империята, Максимиан спрял в Солун и поискал от Димитър да се откаже от вярата си, но никакви увещанията не помогнали. Димитър бил хвърлен в тъмница и прободен с копие в 306 година.

За дата на смъртта на великомъченика се сочи 26 октомври. Мощите на светеца били запазени и положени в сребърен ковчег, в малък каменен храм, в който също се случвали чудеса. Според преданието от мощите течало благовонно миро и затова Църквата го нарекла Свети Димитър Мироточиви.

Чудотворната сила на Свети Димитър е причина той да бъде почитан като покровител на град Солун.

В иконографията Свети Димитър се изобразява като светец-воин. В ранните иконографски типове обикновено е представен в допоясно изображение. След 16 век, заедно с други светци-воини, е представен като един от конниците на апокалипсиса – той язди червен кон. Името на св. Димитър е свързано и с историята на българския народ. През 1185 година, по време на двувековното византийско робство, братята-боляри Асен и Петър обявили в Търновград, че не признават повече византийската власт. Това станало на 26 октомври, на храмовия празник на построената от тях църква, наречена на св. Димитър. Закриляни от него, въстаниците довели борбата за независимост и възстановяване на българската държавност до успешен край: през пролетта на 1187 г., след неуспешна обсада на гр. Ловеч, византийският император подписал мирен договор, който признал властта на Асен и Петър над Северна България. Така започнала историята на Второто българско царство.

Св. Димитър е и небесният покровител на славянските апостоли. В гл. XV от Житието на св. Методий са казва, че след като завършват превода на Стария завет, Кирило-Методиевите ученици отслужват литургия за св. Димитър Солунски. Това свидетелство и съдържанието на самия канон дават основание на мнозина учени да смятат, че произведението е творчество на Методий. Изследванията го отнасят към 80-те години на IX в.

Източник: pravoslavieto.com